

Informatie over de komende SPUK ronde van februari 2026

Spuk bodem biedt kansen voor toekomstbestendige nazorg

De bodemsaneringserfenis moet blijvend worden beheerd, ook in 2050. De SPUK-regeling Bodem biedt overheden mooie kansen om met “toekomstbestendige nazorg” aan de slag te gaan. In 2024 vroeg een beperkt aantal gemeenten en provincies budget aan, dit terwijl er nog veel uitdagingen liggen. In februari 2026 is er weer een nieuwe aanvraagronde.

Door: Vincent Breij

Over de auteur:

Vincent Breij, Bodembeheer Nederland, programmamanager van het Programma Toekomstbestendige Nazorg (PROTON)

In februari 2026 is er weer een nieuwe aanvraagronde voor de SPUK-regeling Bodem. De regeling biedt overheden mooie kansen om met “toekomstbestendige nazorg” aan de slag te gaan. De drie speerpunten: **(1) betere borging** van noodzakelijke nazorg, **(2) beëindigen of verminderen** (afbouw) van nazorg en **(3) betere benutting** van stort- en nazorglocaties.

In 2024 vroeg een beperkt aantal gemeenten en provincies budget aan, en bovendien vaak alleen voor een enkel onderdeel. Dat is jammer; op het gebied van nazorg is namelijk nog veel te winnen en de SPUK Bodem biedt daarvoor mooie kansen. We brengen de mogelijkheden hier nog een keer onder de aandacht, per speerpunt.

1. Betere borging van nazorg

Inmiddels realiseren we ons dat de bodemsaneringserfenis blijvend moet worden beheerd, ook in 2050. Het landelijke beeld is dat deze borging nog te wensen overlaat. Als nazorgafspraken niet worden nageleefd kunnen zich alsnog gezondheids- of verspreidingsrisico's voordoen. Verspreiding kan bijvoorbeeld optreden als een beheersing niet goed functioneert of door een bouwputbemaling van (onwetende) derden. Ook verstoring van leeflagen kan tot nieuwe risico's en kosten leiden.

Borging, het hart van toekomstbestendige nazorg, begint met goede toegang tot uniforme data en informatie. SPUK budget biedt de mogelijkheid om de verontreinigingssituatie, risico's en maatregelen in kaart te brengen, en te bepalen of de actuele nazorg of gebruiksbeperkingen voldoende zijn om risico's te beheersen. Aandachtslocaties volgens de Kaderrichtlijn Water kunnen hierin worden meegenomen. Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zoals PFAS ook.

Borging van nazorg begint met goede data en informatie (foto: Bodembeheer Nederland).

2. Afbouw van nazorg

Toekomstbestendige nazorg heeft zijn oorsprong in het Convenant bodem en ondergrond 2016-2020. De ambitie daarin was om nazorg op milieuhygiënisch verantwoorde wijze te beëindigen of te verminderen. Het idee hierachter: (op termijn) lagere kosten en geringere faalrisico's. Deze ambitie staat nog steeds.

Her en der is nazorg sindsdien afgebouwd, of is afbouw gaande. We weten inmiddels behoorlijk goed wat hiervoor nodig is. Over een aantal initiatieven is ook in dit tijdschrift gepubliceerd (ref. 1 t/m 3, 5 en 6), maar er zijn meer voorbeelden. Nieuwe kennis over verontreinigingen en nature based solutions biedt mooie kansen, beleidsontwikkelingen de afgelopen jaren ook. Maar dat is niet genoeg. Het kan voor bewoners én bestuurders spannend zijn om 'het deksel van de pot te draaien' en een bewezen veilige en geaccepteerde aanpak te herzien. Een nieuwe aanpak past ook niet altijd binnen bestaande vergunningen. Als je afwegingen en keuzes zorgvuldig onderbouwt, en alle

Oosteinderpoel in Aalsmeer, voormalige stortplaats met eeuwigdurende nazorg die is gesaneerd en ontwikkeld tot natuur (foto: Vincent Breijl).

Bedrijfsterrein in Venray, gelijk met herontwikkeling is een beheersing met eeuwigdurende nazorg eindig gemaakt (foto: Greensoil)

Op het gebied van toekomstbestendige nazorg is nog veel te winnen

betrokkenen daarin van het begin meeneemt, blijkt steeds veel mogelijk. De verwachting is dat op nog meer locaties betere oplossingen mogelijk zijn.

3. Betere benutting van stort- en nazorglocaties

Met de toenemende ruimtedruk is afgelopen jaren de vraag op tafel gekomen of stort- en nazorglocaties niet beter benut kunnen worden voor maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw en energietransitie? En wie weet, daarmee direct de nazorg verminderen?

Hoewel de potentie voor ruimtelijke ontwikkeling theoretisch groot is (ref. 4) komen nieuwe initiatieven om nazorg- en stortlocaties beter te benutten vaak moeilijk van de grond. De extra kosten van een sanering worden - behalve op gewilde, stedelijke locaties - niet snel terugverdiend door de ontwikkeling. Hierdoor zijn veel van deze locaties voor gebieds- en projectontwikkelaars onaantrekkelijk, en blijft men vooral geïnteresseerd in ontwikkeling van “makkelijke” - lees: “niet verontreinigde” - locaties.

Budget kan worden aangevraagd om al vroeg in het proces de aanwezige bodemverontreiniging te betrekken bij een planontwikkeling. Wat is nodig en mogelijk om tot hoogwaardiger gebruik te komen? Welke kans biedt dit voor eindige of efficiëntere nazorg? Welke kansen biedt de koppeling van functies aan de bodemkwaliteit (bijvoorbeeld nutsvoorzieningen op de mindere bodemkwaliteit, zodat locaties met betere kwaliteit beschikbaar komen voor woningbouw)? Door vroegtijdig over deze vragen na te denken wordt de kans op een haalbare ontwikkeling vergroot. Het kan het noodzakelijke duwtje in de rug zijn als onzeker is of een ontwikkeling wel of niet rendabel is.

Van saneren naar toekomstbestendige nazorg

De saneringsoperatie is altijd vooral gericht geweest op onderzoek en sanering (wegnemen van risico's), en veel minder op het vastleggen van (rest)verontreinigingen en nazorgafspraken. Wat nazorg is en wat daarvoor nodig is, wordt verschillend geïnterpreteerd. Dit geldt ook voor bodeminformatiesystemen zoals NAZCA. Nazorginformatie is hierin niet altijd systematisch en eenduidig vastgelegd. Informatie en afspraken zijn vaak opgeslagen in de “hoofden” van medewerkers. Als zij vertrekken (andere functie, pensioen) gaat deze kennis verloren. Keer op keer raken informatie en afspraken over nazorg hierdoor in de vergetelheid.

De SPUK Bodem biedt dus mooie kansen, óók voor het op orde brengen van de beschikbare data en informatie, maar voor borging is meer nodig. Denk hierbij aan duidelijkheid over verantwoordelijkheden en financiering, voldoende capaciteit en deskundigheid, en ook toezicht en handhaving. De Omgevingswet biedt instrumenten om afspraken hierover vast te leggen. Zo kunnen in de gemeentelijke omgevingsvisie en -plan het beheer van restverontreinigingen en nazorgverplichtingen worden vastgelegd. Er kan een programma worden opgesteld om deze opgave uit te voeren en de ruimtelijke potentie van deze locaties te benutten.

Tenslotte

Een groep van actieve gemeenten en provincies deelt binnen PROTON kennis en ervaring, en probeert zo van elkaar te leren. Om te beginnen gaat dat over de huidige SPUK-activiteiten. Hoe pakt iedereen het aan? Wat kun je van elkaar leren? Daar blijft het niet bij, de groep kijkt ook verder vooruit. Wat is nog meer nodig voor borging, ook op termijn? Hoe maken we bestaande bodeminformatie(systemen) hiervoor geschikt? Hoe zet je beleidsinstrumenten hiervoor in?

De SPUK Bodem opent op 2 februari 2026 voor aanvragen. Meer informatie is te vinden op de website van het RvO www.rvo.nl/subsidies-financiering/spuk-bodem#voorwaarden.

Wil je zelf een SPUK-aanvraag indienen, en heb je daar graag hulp bij? Of wil je graag aansluiten bij de actieve overheden om te horen hoe anderen het aanpakken? Neem dan gerust contact met ons op: we helpen je graag verder!

Referenties

1. Breij et al., 2017, Aanpak IBC-locaties herzien, Resultaten van de Bodembreed Forum themagroep, Bodem, 27(5): 26-28
2. Breij et al., 2020, Nazorg van acht Dordtse IBC-locaties herzien, Evalueren aanpak IBC-locaties met de kennis van nu loont!, Bodem, 30(5): 35-37
3. Grotenhuis et al. 2023, Wat betekent water sturend in het Griftpark? Grondwatertransport en natuurlijke afbraak sturend op voormalig gasfabrieksterrein, Bodem, 33(2): 34-36
4. Mulder et al. 2025, Analyse aantallen en potenties nazorg- en stortlocaties, rapport 496504, 3B en Antea, maart 2025
5. Nap et al. 2018, Hoe komen wij tot afbouw van IBC-locaties?, Bodem, 28(6): 22-24
6. Thomas et al. 2016, Actieve aanpak IBC-locatie, Bodemzorg saneert olieputten in natuurgebied Oosteinderpoel, Bodem, 26(2): 24-26

De Omgevingswet biedt instrumenten voor betere borging van nazorg

Over het Programma Toekomstbestendige Nazorg

Een consortium van partijen heeft de afgelopen drie jaar gewerkt aan het Programma Toekomstbestendige Nazorg (PROTON). PROTON heeft als doel slimmere en betere oplossingen voor nazorg- en stortlocaties te ontwikkelen, nieuwe initiatieven van de grond te krijgen en kennis en ervaring te delen. Zij doet dat in een netwerk van bodemprofessionals en -actoren (bedrijven, overheden en kennisinstellingen) dat met het onderwerp aan de slag is, elkaar ondersteunt en helpt inzichten verder te verdiepen. Het programma is in 2023 van start gegaan, afspraken voor het programma zijn in eerste instantie gemaakt tot en met 2025.

PROTON organiseert bijeenkomsten (fysiek, digitaal) en communiceert daarnaast op allerlei verschillende manieren, zoals door middel van nieuwsbrieven, LinkedIn en haar programmawebsite www.toekomstbestendigenazorg.nl. In 2024 is een serie podcasts geproduceerd (te beluisteren via de Bodembreed Academie of via <https://www.toekomstbestendigenazorg.nl/inspiratie/podcast-serie/>). Bedrijven en overheden worden – met inzet van het netwerk – concreet geholpen bij het starten van nieuwe initiatieven.

Bodembeheer Nederland is trekker van het programma. PROTON vormt ook het kader voor de onderzoeksprojecten RAAK-Publiek (trekker Saxion) en TKI (trekker Deltares). RAAK-Publiek richt zich op de ruimtelijke ontwikkeling van nazorglocaties, het TKI-project op nieuwe, veelal nature based technieken voor afbouw van nazorg.

- advertentie -

Opleiding veldwerk waterbodemonderzoek

**Eerstvolgende
opleidingsronde:
9, 16 en 23 juni
2026 te Gouda**

Goed veldwerk is cruciaal: veldwerkers zijn de ogen en oren van de opdrachtgever. De SIKB Opleiding Veldwerk Waterbodemonderzoek biedt een solide basis in kennis, praktische vaardigheden en communicatie voor hogere kwaliteit in elke fase van het onderzoek.

De opleiding is bedoeld voor veldwerkers, maar ook relevant voor toezichthouders, opdrachtgevers, projectleiders en adviseurs die met waterbodemonderzoek te maken hebben. Je leert door te doen: minstens 60% van de opleiding vindt plaats in het veld!

Met behulp van de speciaal voor de opleiding ontworpen e-learnings van de Bodembreed Academie kan je jezelf nu al voorbereiden. Kijk op www.bodembreedacademie.nl

**Voor meer informatie
bekijk de [video](#) of
bezoek de [website](#):**

[Video](#)

[Website](#)

**Of kijk op
www.sikb.nl**

